

Ю.А. Маначинська, канд. екон. наук, доц. (*ЧТЕІ КНТЕУ, Чернівці*)

В.І. Євдошак, канд. екон. наук, доц. (*ЧТЕІ КНТЕУ, Чернівці*)

УПРАВЛІНСЬКА АКТУАРНА ЗВІТНІСТЬ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ КОМУНІКАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Важливим перспективним та п-вимірним інструментарієм для забезпечення всебічної комунікації підприємства з нинішніми інвесторами, а також іншими постачальниками капіталу, в тому числі й у контексті співпраці на міжнародних ринках капіталу, виступає управлінська актуарна звітність (5D-актуарна звітність). Така звітність відповідає вимогам Концептуальної основи фінансової звітності [1] щодо фінансової звітності загального призначення.

Управлінська актуарна звітність – це система актуарної облікової інформації у 5D-інтерпретації, що сформована на підставі трансформації фінансової звітності з 3D-формату (фінансова звітність в 3D) крізь призму актуарного бухгалтерського обліку ($4D=3D+tl$) та призначена для нинішніх, потенційних інвесторів, позикодавців та інших кредиторів суб'єкта господарювання, і є корисною при прийнятті ними рішень про надання ресурсів цьому суб'єкту господарювання, сформована у вигляді актуарних звітів у формі і в терміни, що відповідають запитам вищезгаданих користувачів.

Мета управлінської актуарної звітності (5D-актуарної звітності) – надати інформацію про суб'єкт господарювання на основі дихотомії його операційної та фінансової діяльності, зокрема щодо перспективи приросту економічного (майнового) потенціалу бізнесу та майбутніх грошових потоків у прогностному та пост прогностному періодах, яка є корисною для реальних інвесторів та інших постачальників капіталу.

До складу управлінської актуарної звітності, у відповідності до розробленої нами авторської пропозиції Проекту НП(С)БО 3 «Актуарна фінансова звітність» (Свідоцтво про авторське право №78958 від 11.05.2018р., рішення про реєстрацію №78958 [2]) варто відносити наступні актуарні звітність форми, а саме:

- Актуарний звіт про фінансовий стан (Баланс), (типова форма №1-а);
- Актуарний звіт про фінансові результати (про сукупний дохід), (тип. форма №2-а);

- Актуарний звіт про рух грошових коштів (Актуарний баланс руху грошових коштів), (тип. форма №3-а);

- Актуарний звіт про зміни у власному капіталі, типова форма №4-а.

У відповідності до М.3 Концептуальної основи фінансової звітності, рішення нинішніх та потенційних інвесторів про придбання, продаж або утримування інструментів власного капіталу та боргових інструментів залежить від прибутку, який вони очікують отримати від інвестиції у ці інструменти, наприклад, дивіденди, сплата основної суми та відсотків або зростання ринкової ціни. Так само і рішення нинішніх та потенційних позикодавців та інших кредиторів про надання або погашення позик та інших форм кредиту залежать від сплати основної суми та відсотків або іншого прибутку, який вони сподіваються отримати. Очікування інвесторів, позикодавців та інших кредиторів стосовно прибутку залежить від їхньої оцінки суми, часу та невизначеності (перспектив) надходжень чистих майбутніх грошових коштів. Тому інвесторам, позикодавцям та іншим кредиторам необхідна *«інформація»*, яка б допомогла їм оцінити перспективи майбутніх чистих надходжень грошових коштів від суб'єкта господарювання [1].

Саме така інформація міститься в системі актуарного бухгалтерського обліку та управлінської актуарної звітності. Зокрема Актуарний звіт про рух грошових коштів (Актуарний баланс руху грошових коштів), тип.форма №3-а складений за даними Актуарного звіту про фінансовий стан (Балансу), тип.форма №1 та Актуарного звіту про фінансові результати (про сукупний дохід), тип.форма №2 містить необхідну зовнішнім користувачам інформацію про чистий грошовий потік суб'єкта господарювання у перспективному періоді.

При складанні Актуарного звіту про рух грошових коштів (Актуарного балансу руху грошових коштів), тип.форма №3-а застосовується динамічна концепція бухгалтерського балансу, яка передбачає необхідність відображення даних про операційну та фінансову діяльність суб'єкта господарювання не лише на основі моментних, але й інтервальних показників. За таких обставин, динамічне балансове рівняння актуарного обліку визначає концептуальну структуру Актуарного балансу руху грошових коштів [3, с.98].

У відповідності до п. М7 Концептуальної основи фінансової звітності, фінансові звіти загального призначення не призначені для того, щоб показати вартість суб'єкта господарювання, що звітує; але вони надають інформацію з метою допомогти нинішнім та потенційним

інвесторам, позикодавцям та іншим кредиторам «оцінити вартість» суб'єкта господарювання [1].

Управлінська актуарна звітність вирішує вищезгадане завдання, адже сприяє полегшенню традиційного алгоритму оцінки вартості бізнесу в рамках дохідного, витратного або порівняльного підходу. Оптимізує алгоритм до мінімальної кількості етапів, тип самим сприяє оперативності здійснення об'єктивної оцінки приросту економічного потенціалу бізнесу у майбутніх часових періодах.

На думку І.О. Гладій формування бухгалтерської управлінської звітності має містити об'єктивний компонент – господарську діяльність підприємства (об'єкти і процеси), суб'єктивний компонент – споживачів інформації та співробітників бухгалтерської служби, відповідальних за формування звітності; принципи формування управлінської звітності, і регламенти, що виступають основою організаційного забезпечення системи управлінської звітності [4, с.607]. У відповідності до вищезазначеного, суб'єктивним компонентом управлінської актуарної звітності виступають споживачі актуарної звітної інформації, а саме: нинішні та потенційні інвестори, позикодавці та інших кредитори. Складання управлінської актуарної звітності (5D-актуарної звітності) набуває особливої актуальності в умовах продажу бізнесу як цілісного майнового комплексу (ЦМК). Адже крізь призму актуарного бухгалтерського обліку та управлінської актуарної звітності відображається реальна картина змін майнового потенціалу суб'єкта господарювання та майбутніх грошових потоків, а також забезпечується оперативність здійснення об'єктивної оцінки вартості бізнесу.

Список інформаційних джерел

1. Концептуальна основа фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009.

2. The need of development of NAR 3 «Actuarial financial reports» in the context of business management (S.D. Luchik, Yu.A. Manachynska, V.I. Yevdoshchak), Свідоцтво №78958 від 11.05.2018р., рішення про реєстрацію №78958. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=11c1271e-cb9e-470aba8e43b4e5301bee&title=OfitsiiniBiuletentavtorskePravoISumizhniPrava>.

3. Шигаев А.И. Актуарный учет и использование его данных для управления; под ред. д-ра экон. наук, проф. В.Б. Ивашкевича. М. : Магистр : ИНФРА-М, 2011. 224 с.

4. Гладій І.О. Управлінська звітність підприємства: принципи формування. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Випуск 23. 2018. С. 604 – 608.